

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Wspólne posiedzenie
Komisji Budżetu
i Finansów Publicznych (65.)
oraz Komisji Spraw Zagranicznych
i Unii Europejskiej (76.)
w dniu 7 grudnia 2016 r.

IX kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Protokołu o zmianie Umowy o rozliczeniach wielostronnych w rublach transferowych i o utworzeniu Międzynarodowego Banku Współpracy Gospodarczej z dnia 22 października 1963 r., ze zmianami wprowadzonymi Protokołami z dnia 18 grudnia 1970 r. i 23 listopada 1977 r., a także Statutu tego Banku, ze zmianami wprowadzonymi Protokołami z dnia 18 grudnia 1970 r. i 23 listopada 1977 r., sporządzonego w Moskwie dnia 18 grudnia 1990 r. (druk senacki nr 349, druki sejmowe nr 875 i 947).
2. Rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Protokołu o zmianie Porozumienia o utworzeniu i działalności Międzynarodowego Banku Współpracy Gospodarczej z dnia 22 października 1963 r., ze zmianami wprowadzonymi Protokołami z dnia 18 grudnia 1970 r., 23 listopada 1977 r. i 18 grudnia 1990 r., oraz Statutu Międzynarodowego Banku Współpracy Gospodarczej, ze zmianami wprowadzonymi Protokołami z dnia 18 grudnia 1970 r., 23 listopada 1977 r. i 18 grudnia 1990 r. sporządzonego w Warszawie dnia 25 listopada 2014 r. (druk senacki nr 350, druki sejmowe nr 876 i 948).

(Początek posiedzenia o godzinie 8 minut 19)

(Posiedzeniu przewodniczy zastępca przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej Waldemar Ślugocki)

Zastępca Przewodniczącego Waldemar Ślugocki:

Witam państwa bardzo serdecznie na posiedzeniu połączonych Komisji Budżetu i Finansów Publicznych oraz Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej.

W dzisiejszym porządku obrad mamy dwa punkty. Punkt pierwszy to rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji protokołu o zmianie umowy o rozliczeniach wielostronnych w rublach transferowych i o utworzeniu Międzynarodowego Banku Współpracy Gospodarczej z dnia 22 października 1963 r., ze zmianami wprowadzonymi protokołami z dnia 18 grudnia 1970 r. i 23 listopada 1977 r., a także statutu tego banku, ze zmianami wprowadzonymi protokołami z dnia 18 grudnia 1970 r. i 23 listopada 1977 r., sporządzonego w Moskwie dnia 18 grudnia 1990 r.; druk senacki nr 349, druki sejmowe nr 875 i 947.

A drugi punkt naszego dzisiejszego posiedzenia połączonych komisji to rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji protokołu o zmianie porozumienia o utworzeniu i działalności Międzynarodowego Banku Współpracy Gospodarczej z dnia 22 października 1963 r., ze zmianami wprowadzonymi protokołami z dnia 18 grudnia 1970 r., 23 listopada 1977 r. i 18 grudnia 1990 r., oraz statutu Międzynarodowego Banku Współpracy Gospodarczej, ze zmianami wprowadzonymi protokołami z dnia 18 grudnia 1970 r., 23 listopada 1977 r. i 18 grudnia 1990 r., sporządzonego w Warszawie dnia 25 listopada 2014 r.; druk senacki nr 350, druki sejmowe nr 876 i 948.

Witam serdecznie panie i panów senatorów na dzisiejszym posiedzeniu. Witam także wszystkim gości. Witam panią minister Renatę Szczęch, podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych – dzień dobry, Pani Minister – oraz pana Wiesława Janczyka, sekretarza stanu w Ministerstwie Finansów. Witam serdecznie, Panie Ministrze. Witam także pana Romualda Szymczaka, naczelnika wydziału w Departamencie Zagranicznym w Narodowym Banku Polskim. Witam pana serdecznie. Wszystkich państwa serdecznie witam.

I mam propozycję, prośbę, abyśmy oba punkty rozpatrzyli łącznie. Czy jest sprzeciw pań i panów senatorów?

(Głos z sali: Nie ma.)

Nie ma.

Czy są generalnie uwagi do porządku obrad? Też nie ma. Bardzo dziękuję.

Przystępujemy do realizacji porządku obrad.

Bardzo proszę przedstawicieli resortów o zabranie głosu.

Poproszę pana ministra Janczyka o przedstawienie problematyki. Bardzo proszę.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Wiesław Janczyk:

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Wysokie Komisje!

Ratyfikacja wymienionych tutaj przez pana przewodniczącego protokołów, dotyczących Międzynarodowego Banku Współpracy Gospodarczej, która jest przedmiotem dzisiejszego posiedzenia, jest konieczna z uwagi na obowiązki Polski jako członka banku oraz potrzebę aktualizacji stanu prawnego regulującego relacje z tą instytucją.

Pierwszy z omawianych protokołów sięga 1990 r. i nie został wcześniej ratyfikowany. W tamtym okresie Polska i inne państwa przechodziły transformację gospodarczą, a istnienie banku było zagrożone. Protokół ma obecnie charakter techniczny. Dotyczy m.in. zastąpienia rubli transferowych przez ECU, zmiany nazwy umowy założycielskiej oraz wystąpienia Niemiec – członkostwo po byłym NRD – z banku.

Z kolei protokół z 2014 r. reguluje skutki wystąpienia Kuby z banku, zastąpienia waluty ECU przez euro oraz zmiany nazw niektórych krajów członkowskich.

Dla przypomnienia szanownym państwu powiem, że Polska pozostaje członkiem MBWG, wystąpiła jednak z bliźniaczego Międzynarodowego Banku Inwestycyjnego.

MBWG istnieje, prowadzi działalność kredytową w minimalnym stopniu, aktualnie nie udziela nowych kredytów, a jedynie obsługuje istniejące. Portfel to jedynie 17 milionów euro. Rozważana była likwidacja tego banku, ale wobec braku jednomyślności wśród 8 jego członków – Polski, Czech, Słowacji, Rumunii, Bułgarii, Federacji Rosyjskiej, Mongolii i Wietnamu – na razie do tej likwidacji nie doszło. Prowadzone są jednak prace, z aktywnym udziałem Polski, w związku z procedurą występowania z banku.

Jednocześnie Polska, poprzez swoich przedstawicieli – jedną osobę w zarządzie i cztery osoby w radzie nadzorczej – monitoruje sytuację, stara się wpływać na niepodejmowanie nieracjonalnych decyzji, grożących np. roztrwonieniem

aktywów banku, wynoszących obecnie 349 milionów euro, oraz akceptuje próby znalezienia nowych obszarów działalności banku, np. w sferze rozliczeń w handlu międzynarodowym.

Mogę podać też dodatkowe informacje, jeśli to państwa interesuje. MBWG został utworzony w 1964 r., równocześnie z wprowadzeniem przez kraje członkowskie Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, RWPG, systemu rozliczeń transakcji handlu zagranicznego w rublach transferowych. Do podstawowych zadań banku należało prowadzenie wspomnianych rozliczeń między krajami członkowskimi oraz udzielanie kredytów krótko- i średnioterminowych na wsparcie bilansu płatniczego krajów członkowskich.

Kapitał banku wynosi obecnie 400 milionów euro. Kapitał opłacony stanowił na koniec ubiegłego roku 186 milionów 980 tysięcy euro, z czego na Polskę przypadają 22 miliony 450 tysięcy euro. Udział ten stanowi 12%. Suma bilansowa na koniec 2014 r. wynosiła 349 milionów euro. Zysk banku w ubiegłym roku wyniósł 3 miliony euro. Dla porównania: suma bilansowa banku za 2014 r. wynosiła 320 milionów euro, a zysk – 8 milionów 800 tysięcy euro. Zyski w poszczególnych latach, od 2007 r. do 2015 r., wynosiły, odpowiednio, niewiele ponad 8 milionów euro, 2 miliony 700 tysięcy euro, 8 milionów euro, 3 miliony euro, 10 milionów 200 tysięcy euro, 46 milionów euro, 12 milionów euro, 5 milionów 500 tysięcy euro, 8 milionów 800 tysięcy euro i – w 2015 r. – 3 miliony euro. Wysokie zyski w niektórych latach wynikały ze zdarzeń jednorazowych, z przeszacowania wartości aktywów.

W ostatnich latach bank rozwijał akcję kredytową tylko w niewielkim stopniu. Skupiał się raczej na zarządzaniu aktywami, przyjmowaniu depozytów i inwestowaniu w papiery wartościowe państw członkowskich oraz najmie lokali w budynku banku. Dzięki osiąganym umiarkowanym zyskom w 2013 r. miała miejsce wypłata krajom członkowskim dywidendy, z czego Polska otrzymała 1 milion 200 tysięcy euro. W 2014 r. miała miejsce wypłata kolejnej dywidendy – Polska otrzymała 2 miliony 400 tysięcy euro. Portfel kredytowy banku na dzień 31 grudnia 2015 r. wynosił około 57 milionów euro. W większości przypadków są tzw. złe kredyty, które z dużym prawdopodobieństwem nigdy nie zostaną spłacone, przy jednoczesnym niewystarczającym ich zabezpieczeniu i słabych możliwościach windykacyjnych banku. Polska aktualnie nie korzysta z kredytów w tym banku.

To wszystko, co chciałbym powiedzieć w tej sprawie.

Zastępca Przewodniczącego Waldemar Ślugocki:

Bardzo dziękuję, Panie Ministrze.

Czy pani minister chciałaby coś dodać? Nie? Dziękuję bardzo.

Jestem winien, proszę państwa, dopełnienie jeszcze jednej kwestii formalnej. Nie zapytałem, czy w posiedzeniu uczestniczą osoby zajmujące się zawodowo działalnością lobbingsową. Nie ma takich osób. Dziękuję.

A zatem oddaję głos przedstawicielowi Biura Legislacyjnego. Poproszę o przedstawienie opinii, Panie Mecenasiu. Bardzo proszę.

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Dziękuję bardzo.

Szymon Giderewicz.

Wysokie Komisje, Szanowni Państwo, same ustawy wyrażające zgodę na ratyfikację nie budzą zastrzeżeń legislacyjnych. Zasadnym jest też tryb wiązania się umowami, protokołami za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, ze względu na to, że dotyczą one członkostwa Polski w organizacji międzynarodowej. Dziękuję.

Zastępca Przewodniczącego Waldemar Ślugocki:

Bardzo dziękuję.

Otwieram dyskusję.

Czy ktoś z pań i panów senatorów chciałby zabrać głos? Bardzo proszę.

Pan senator Kazimierz Kleina, bardzo proszę.

Senator Kazimierz Kleina:

Jak rozumiem, siedziba banku jest w Moskwie, tak?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

A klientami banku są państwa czy podmioty gospodarcze? Jak faktycznie ta działalność... Bo dzisiaj skupia się ona głównie, jak pan minister mówił, na wynajmie pomieszczeń itd., pewnie jeszcze na jakichś innych drobnych sprawach. A te kredyty, które są nieściągalne, są udzielone państwu czy przedsiębiorstwom?

(Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Wiesław Janczyk: Przedsiębiorstwom.)

Zastępca Przewodniczącego Waldemar Ślugocki:

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, Panie Ministrze.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Wiesław Janczyk:

Panie Senatorze, te kredyty są udzielane przedsiębiorstwom. Ale w przeszłości...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

No, nie mam tutaj przed sobą specyfikacji portfela kredytów tego banku. Możemy się spodziewać, że są tam również należności przeterminowane udzielane jako kredyty państwu członkowskim.

Zastępca Przewodniczącego Waldemar Ślugocki:

Dziękuję bardzo.

Pan senator Kazimierz Mróz, a potem...

(Głos z sali: Krzysztof.)

Krzysztof Mróz, przepraszam bardzo. Oczywiście. Bardzo przepraszam, panie Senatorze. Potem pan senator Czerwiński. Bardzo proszę.

Senator Krzysztof Mróz:

Panie Przewodniczący, ja mam pytanie do pana ministra. Pan minister zasugerował, że my zastanawiamy się nad wyjściem z tego banku. Czy to jest na razie takie myślenie koncepcyjne, czy są już podjęte jakieś kroki prawne w tej materii? Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Waldemar Ślugocki:**

Dziękuję bardzo.

I jeszcze jedno pytanie. Poprosimy pana senatora Jerzego Czerwińskiego o sformułowanie pytania. Proszę, Panie Senatorze.

Senator Jerzy Czerwiński:

Panowie Przewodniczący, Wysokie Komisje, ja mam właściwie dwa pytania. Jedno jest związane z protokołem z 2014 r. Jest tutaj mowa o zmianie udziałów krajów członkowskich. Czy my będziemy musieli dopłacić? O co chodzi w tym sformułowaniu?

Druga sprawa. Z tego, co pan minister mówił, wynika, że ten bank właściwie nie prowadzi działalności typowo bankowej, on jest raczej instytucją wynajmującą lokale. Wobec tego czy jest w ogóle sens uczestniczenia w tym przedsięwzięciu? Czy jest... Bo być może ono miałoby sens wtedy, kiedy np. wspierałoby naszą, to znaczy Polskę, ekspansję na wschód, ekspansję handlową. Ale jeśli tego nie robi, to po co my w ogóle uczestniczymy w tym, tak się wyrażę, trupie po RWPG?

**Zastępca Przewodniczącego
Waldemar Ślugocki:**

Dziękuję bardzo, Panie Senatorze.

I ostatnie, trzecie pytanie w tej rundzie, pan senator Kazimierz Kleina, bardzo proszę.

Senator Kazimierz Kleina:

Też chciałbym zapytać o tę kwestię. Czy koszty naszego uczestniczenia w tym banku są wyższe niż dochody? I czy można sobie teoretycznie wyobrazić, że ten bank odegra właśnie jakąś istotną rolę w tym, o czym mówił senator Czerwiński, że można byłoby go ożywić i że mógłby właśnie wykonywać jakieś działania na rzecz polskiej gospodarki?

(Zastępca Przewodniczącego Waldemar Ślugocki: Bardzo dziękuję, Panie Senatorze.)

A, i jeszcze przy okazji: kto jest prezesem tego banku? Czy to jest jakoś od wielu lat ta sama osoba? I kto reprezentuje Polskę w radzie? Bo rada banku jest, jak rozumiem bardzo duża, 4 przedstawicieli Polski i każdy z krajów ma... Czyli ta rada nadzorcza banku jest dość spora.

**Zastępca Przewodniczącego
Waldemar Ślugocki:**

Dziękuję bardzo.

Panie Ministrze, bardzo proszę.

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów
Wiesław Janczyk:**

Panie i Panowie Senatorowie, Wysoka Komisjo, dziękuję bardzo za te pytania. Po pierwsze, jeśli chodzi o reprezentację, to ona jest adekwatna do posiadanych udziałów. Jak powiedziałem na wstępie, udziały polskie po rekonstrukcjach i po wyjściu wcześniej poszczególnych partnerów, jak np. Kuba czy Niemcy, wynoszą 12%. I adekwatnie do tego jesteśmy tam reprezentowani, jak powiedziałem, przez 4 członków rady nadzorczej i jednego członka zarządu, nie wiem, chyba w randze wiceprezesa...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

To znaczy powiem tak: niektórzy członkowie rady nadzorczej nie pobierają z tego tytułu żadnego wynagrodzenia. Bo jeżeli są np. w randze podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów, to nie pobierają wynagrodzenia ze wspomnianego tytułu. Na miejscu jest tylko jedna osoba, członek zarządu. Pozostałe osoby doraźnie uczestniczą w pracach rady nadzorczej, w spotkaniach, w pracach koncepcyjnych.

Prezesem banku jest Rosjanka, bo Rosjanie mają tam najwięcej udziałów. To jest pani Irina Gołowczenko.

Oczywiście, analizy w sprawie możliwości wystąpienia Polski z banku były prowadzone. Jednak brakuje precyzyjnych zapisów w dokumentach założycielskich banków w sprawie sposobu rozliczenia się z występującym krajem członkowskim. I tutaj historia pokazuje, że te kraje, które wystąpiły, nie uzyskały z tego tytułu żadnych dodatkowych korzyści, jakkolwiek często występowały kraje, które miały w tym banku długi. I, można powiedzieć, brakuje przepisów... Jest próba usystematyzowania tej sfery i jej uporządkowania, niemniej jednak obecnie... Ja przytoczyłem w swojej pierwszej wypowiedzi wielkości finansowe, określające chociażby kwoty dywidendy. One znakomicie pokrywają obecnie, jeżeli chodzi o troskę o nasze funkcjonowanie, w tym ułamku procentowym, na poziomie właścicielskim... Bo to była kwota 3 milionów euro w ciągu 2 lat, wypłacona w postaci tejże dywidendy. Tak więc wydaje się jednak, że tutaj ten bilans, choć, można powiedzieć, rachityczny... I osobiście trochę uważam, że kwestia tego, że takie instytucje jak Sejm, Senat czy pan prezydent muszą się tym zajmować, w sytuacji, kiedy, tak jak obecnie, korzyści finansowe są niewielkie... Niemniej jednak warto chyba zwrócić uwagę na takie dodatkowe elementy funkcjonowania na arenie międzynarodowej w tamtej części świata. Wydaje się, w mojej ocenie, że obecnie bilans korzyści – to znaczy umownie nazwijmy to korzyściami – jest jednak dodatni. Dziękuję bardzo.

**Zastępca Przewodniczącego
Waldemar Ślugocki:**

Bardzo dziękuję, Panie Ministrze.

Czy panie i panowie senatorowie mają jeszcze pytania? Pan Jerzy Czerwiński. Panie Senatorze, proszę.

Senator Jerzy Czerwiński:

Ja jeszcze nie uzyskałem odpowiedzi na pytanie o zmianę udziałów.

**Zastępca Przewodniczącego
Waldemar Sługocki:**

Bardzo proszę, Panie Ministrze.

(Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Wiesław

Janczyk: Poproszę pana dyrektora.)

Bardzo proszę, Panie Dyrektorze.

**Radca Ministra w Wydziale
Międzynarodowych Instytucji Finansowych
w Ministerstwie Finansów
Grzegorz Wasilewski:**

Zmiany udziałów są zdecydowanie korzystne dla Polski. Polska niczego nie dopłacała. Wynikają one po prostu z podziału niepodzielonego zysku z lat ubiegłych i z wystąpienia z banku Węgier i Kuby. W tej chwili wynoszą 22 miliony 450 tysięcy euro.

**Zastępca Przewodniczącego
Waldemar Sługocki:**

Dziękuję bardzo.

Panie Senatorze, jest pan usatysfakcjonowany? Dziękuję.

Czy są inne pytania? Nie.

Czy ktoś z pań i panów senatorów zgłasza wnioski o charakterze legislacyjnym? Nie.

Zatem przystępujemy do głosowania. Głosowanie przeprowadzimy rozdzielnie.

Kto z pań i panów senatorów jest za przyjęciem ustawy o ratyfikacji protokołu o zmianie umowy o roz-

liczeniach wielostronnych w rublach transferowych i o utworzeniu Międzynarodowego Banku Współpracy Gospodarczej? (14)

(Głos z sali: 14, jednogłośnie.)

Dziękuję bardzo.

Przechodzimy zatem do głosowania nad drugą ustawą, o ratyfikacji protokołu o zmianie porozumienia o utworzeniu i działalności Międzynarodowego Banku Współpracy Gospodarczej.

Kto z pań i panów senatorów jest za jej przyjęciem? (14)

Dziękuję bardzo.

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Dziękuję.

Na sprawozdawcę połączonych komisji proponuję pana senatora Jacka Włosowicza.

Czy pan senator wyraża zgodę?

Senator Jacek Włosowicz:

Tak, Panie Przewodniczący.

**Zastępca Przewodniczącego
Waldemar Sługocki:**

Czy są inne propozycje? Nie.

Dziękuję serdecznie panu ministrowi, pani minister i państwu senatorom. Dziękuję też pracownikom obu komisji za świetne, jak zawsze, przygotowanie posiedzenia komisji. Dziękuję państwu serdecznie.

(Koniec posiedzenia o godzinie 8 minut 37)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii